

Provincie Utrecht

Toekomstbegroting 2023 - 2040

Inhoudsopgave

Pagina

Voorwoord	2
1 Bestuurlijk begroten op hoofdlijn, en vooral op lange termijn!	4
1.1 Groeispromg Utrecht 2040	4
1.2 Financiële Langetermijnstrategie	7
2 Programmabegroting 2023-2025	9
2.1 Financiële hoofdlijn	9
2.2 Programma's begroting 2023	10
2.2.1 Programma 1 Ruimtelijke ontwikkeling	10
2.2.2 Programma 2 Landelijk gebied	13
2.2.3 Programma 3 Bodem, water, milieu	17
2.2.4 Programma 4 Energietransitie	19
2.2.5 Programma 5 Bereikbaarheid I Algemeen	23
2.2.6 Programma 6 Bereikbaarheid II OV	26
2.2.7 Programma 7 Cultuur en erfgoed	28
2.2.8 Programma 8 Economie	32
2.2.9 Programma 9 Bestuur	36
2.2.10 Overzicht overhead	38
2.2.11 Algemene middelen	39
3 Uitwerking van de strategie en lange termijn	41
3.1 Beleidsinhoudelijke uitgangspunten	41
3.2 Uitgangspunten lange-termijnbegroting 2023-2040	45
3.3 Financiële vertaling lange termijn ontwikkeling baten en lasten	46
3.4 Financiële vertaling lange termijn ontwikkeling investeringen	47
Nieuwe begrotingsbedragen 2023	48
Nawoord	50

Voorwoord

Doen wat nodig is voor de provincie Utrecht

Politiek gaat over die zaken in de samenleving die we niet zelf kunnen oplossen maar die we met elkaar moeten doen.

Het is een onzekere tijd met veel problemen om op te lossen. We moeten als samenleving doen wat nodig is een veilige en schone toekomst. In Europa woedt nú een oorlog waar we dagelijks de gevolgen van merken. In Nederland is het kabinet bezig met grote hervormingen voor onze koopkracht, onze veiligheid, de woningbouw, de natuur en de energievoorziening. Bedrijven en overheden hebben daarbij moeite om goed personeel te vinden, en aan zich te binden. Belangrijke publieke taken staan daarmee onder druk. En in onze provincie zijn inwoners bezorgd over hun welvaart en die van de generaties na ons. Als provinciaal bestuur kunnen wij die inwoners én het kabinet helpen door samen te werken en met oplossingen te komen. Door goed te luisteren naar inwoners, ondernemers en gemeentebesturen en aan de slag te gaan voor meer woningen, betere verbindingen, voldoende banen en ruimte voor natuur, recreatie en schone energie in onze provincie. Want wij zijn optimisten die altijd zoeken naar het redelijke midden en naar kansen om te pakken om de dingen in de toekomst beter te doen, juist in deze tijd waarin we met elkaar een boel problemen hebben op te lossen.

De Provincie Utrecht heeft belangrijke opgaven voor de huidige en toekomstige inwoners. We moeten veel huizen bouwen, want door de strategische ligging en economische kracht van onze regio is de provincie aantrekkelijk om te wonen, niet alleen voor onze eigen jongeren. Daarom moeten gemeenten de ruimte krijgen om naar behoefte te bouwen. De provincie moet dan wel meer wegen aanleggen om die huizen te kunnen bereiken. Auto, OV en fiets moeten elkaar aanvullen en onze inwoners snel en comfortabel naar werk en sociale activiteiten brengen. De provincie moet ook ruimte geven aan bedrijven zodat ze kunnen groeien en we ook in de toekomst voldoende banen hebben in onze topregio voor praktisch en theoretisch geschoolden. De belangrijke maatschappelijke opgave voor álle bestuurslagen is om voldoende schone energie op te wekken en zo een significante bijdrage te leveren aan de energietransitie.

Deze prioriteiten staan onvoldoende in de begroting die het college van gedeputeerde staten voor 2023-2026 presenteert. Het investeert véél te weinig in mobiliteit en maakt ook te weinig plannen voor de toekomst. De maakindustrie krijgt te weinig ruimte, er worden te weinig huizen gebouwd en er worden wél onnodig extra regels opgelegd aan gemeenten en ontwikkelaars.

De provincie dreigt met inpassingsplannen gemeenten te dwingen meer windparken te realiseren terwijl de RES-afspraken door deze gemeenten worden nagekomen. En de lasten worden onnodig verhoogd om de reserves van de provincie te spekken terwijl inwoners door hoge inflatie aan het eind van hun salaris een steeds groter stuk maand overhouden.

Wij maken daarom andere keuzes die u in deze toekomstbegroting kunt lezen!

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

1 Bestuurlijk begroten op hoofdlijn en vooral op lange termijn!

Vorig jaar presenteerden wij onze eerste toekomstbegroting. Ook dit jaar zien wij weer aanleiding om een toekomstbegroting te presenteren, als aanvulling op de conceptbegroting van het College van GS. De toekomstbegroting gaat verder waar de begroting van het College ophoudt. De begroting bevat onze visie en ideeën voor de toekomst, we zijn zeer benieuwd naar de ideeën van andere partijen in de Staten. We gaan dan ook graag het gesprek aan om te kijken waar raakvlakken zitten en zoeken naar mogelijkheden om gezamenlijk voorstellen te doen die leiden tot een betere en robuustere begroting.

Het afgelopen jaar hebben we, na initiatief van D66 en VVD, uitgebreide discussie binnen de Staten gevoerd over de groeisprong. Het College heeft een rekenmodel ontwikkeld in samenspraak met de Statenfracties. Het rekenmodel geeft inzicht in langetermijneffecten van investeringsbeslissingen op de begroting van de provincie. Alle ingrediënten zijn aanwezig. Het ontbreekt alleen nog aan visie en lef bij het College om daadwerkelijk een lange-termijnbegroting te maken. Wij vullen dat gat graag op met deze toekomstbegroting.

1.1 Groeisprong Utrecht 2040

Tot 2040 is er een tekort aan 165.000 woningen in de provincie Utrecht op basis van landelijke cijfers m.b.t. de bevolkingsgroei. De Groeisprong gaat uit van een gestage ontwikkeling van woningbouw van 10.000 woningen per jaar tot 2040.

De VVD wil ook voorzien in die behoefte op korte termijn maar wil voor de lange termijn in de pas blijven bij de behoeften van gemeenten/bewoners. Het huidige tekort gaat over de woningmarkt van 2022: het tekort is groot en de urgentie om te bouwen is dat ook. Snelheid is daarom nu geboden om meer mensen aan echte huizen te helpen.

Huidige doelen echt halen!

De komende vier jaar streeft de provincie Utrecht naar 10.000 woningen per jaar met primair de focus op binnenstedelijk bouwen bij vervoersknooppunten en voldoende ruimte voor buitenstedelijke uitbreidingen voor vitaliteit. Daar zijn ook plannen voor, maar die zijn alleen haalbaar als we echt álles doen om de bestaande plannen echt uit te voeren: weinig beperkingen en veel faciliteren vanuit de provincie dus!

Zo veel mogelijk versnellen waar het kan

De vier jaren daarna vanaf 2027 verhogen wij de opgave samen met gemeenten naar 15.000 woningen per jaar. Dat kan ook, want er is nu overcapaciteit in de plannen. We passen regelgeving en ambtelijke inzet hierop aan, dat kost tijd, dus het lukt niet direct in de eerste vier jaar. Buitenstedelijke en grootschalige locaties krijgen een kans bij zowel steden als dorpen met behoud van de Utrechtse kwaliteiten. Tegelijkertijd doen we steeds onderzoek naar de werkelijke behoefte aan woningbouw en uitbreidingslocaties in de provincie Utrecht. Hoe sluit de daadwerkelijke behoefte aan bij de statistische behoefte? Bouwen we nog genoeg of al te veel? Hoe verhoudt de landelijke trend zich bijvoorbeeld tot de ervaren woningtekorten bij onze inwoners? En de huizenprijzen? Sluit het aanbod kwalitatief aan bij de vraag van onze inwoners?

Wanneer stopt de groei?!

Bouwen voor leegstand willen we voorkomen, daarvoor is de ruimte te schaars en ons landschap ons te lief. We bouwen dus ook niet om het bouwen alleen. Daarom willen we elke 2 jaar kijken hoe de woningbehoefte zich ontwikkelt en de plannen zo mogelijk aanpassen. Zo voorkomen we dat Utrecht als een magneet andere regio's leegtrekt. Dat betekent dat zodra er binnen 1 uur reizen van Utrecht geen grote woningbehoefte meer is, we ook weer minder zullen gaan bouwen in onze regio. We kijken bij onze monitor dus ook verder dan de provinciegrens en houden rekening met de landelijke resultaten en tekorten in nabijgelegen regio's.

Het versneld realiseren van extra woningen betekent uiteraard ook versneld investeren in bereikbaarheid (weg en OV) en leefomgeving (natuur, recreatie) én voldoende ruimte voor extra banen!

Het college van Gedeputeerde Staten heeft in juni 2021 een groeisprongbrief geschreven, deze groeisprongbrief is verder vertaald in het rekenmodel. Hiermee krijgen Provinciale Staten een goed zicht op financiële effecten. Het model is gepresenteerd als een neutraal financieel model. Dat is ten dele waar: in de investeringen zijn nog geen keuzes gemaakt en kan aan de knoppen gedraaid worden. Het model schiet echter wel op twee punten tekort. Het college doet geen voorstellen om in de huidige kosten keuzes te maken en hier geldt: 'niet kiezen, is ook een keuze'. En, in het model wordt er impliciet vanuit gegaan dat de investeringen automatisch zouden leiden tot lastenverzwaring. Een uitgangspunt dat het College van GS onlangs nog bevestigde in de Statenvergadering. Op deze twee punten verschilt de VVD fundamenteel van inzicht met het College, net zoals we kritisch ten aanzien van de draaiknoppen die in het model zitten.

Waarom is het nu zo belangrijk om naar de lange termijn te kijken? Voor ons is dat het feit dat de provincie als middenbestuur te maken heeft met processen die vaak 10 of 20 jaar duren. Het is dus logisch om in de financiële plannen ook op die lange termijn te sturen. De Staten hebben bij de begroting 2022-2025 dan ook op ons initiatief een motie aangenomen om dit in de toekomst te doen. Wat ons betreft beginnen we daar vanaf 2023 mee!

Wij hebben op basis van het financiële model van het College aangevuld met keuzes en prioriteringen in bestaand beleid een langetermijnbegroting 2023-2040 gemaakt. De langetermijnbegroting is als hoofdstuk 3 opgenomen. De langetermijnbegroting 2023-2040 dienen we als initiatiefvoorstel in. In hoofdstuk 2 hebben we per begrotingsprogramma aangegeven op welke onderdelen de concept-programmabegroting 2023-2026 aangepast zou moeten worden. De langetermijnbegroting is gebaseerd op een financiële strategie die in paragraaf 1.2 is uitgewerkt.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

1.2 Financiële langetermijnstrategie 2023-2040

Om over tien tot vijftien jaar resultaten te kunnen boeken, moeten we vandaag beginnen. Daarmee zijn ook grotere aanpassingen mogelijk en voorkomen we bijsturen binnen smalle marges. Die lange termijn moet leidend om als vandaag te kunnen doen wat nodig is in de toekomst.

Wij hanteren een langetermijnstrategie die gebaseerd is op een aantal elementen. Het huidige College zet erg in op de korte termijn. Het College kiest voor stilstand boven ontwikkeling en doet geen voorstellen voor nieuwe projecten die Utrecht bereikbaar moeten houden, woningbouw in de toekomst mogelijk moeten maken en energie voor de toekomst moeten zeker stellen. Wel worden de lasten op het huidige hoge niveau gehandhaafd. Wij maken andere keuzes. Daarbij gebruiken wij vijf financiële hefboomen die moeten leiden tot een sterkere, leefbaardere provincie:

Eerste hefboom: focus op grootste opgaven

Scherper en realistischer begroten en focussen op kerntaken in plaats van versnippering. Wij focussen op drie grote opgaven: een beter mobiliteitssysteem bouwen, het waarborgen van schone en betaalbare energie en duurzame economische ontwikkeling. Het bouwen van woningen is een vierde hoofdopgave, maar vraagt van de provincie vooral faciliterend beleid (wegen, bereikbaarheid) regionale regie en regelgeving. In de richting van 2030 zullen met name de drie hoofdopgaven een veel groter deel van onze begroting gaan uitmaken. Op andere onderdelen zal de begroting verhoudingsgewijs krimpen.

Tweede hefboom: investeringen terugverdienen

Revolverend inzetten van reserves. Net als het college willen we kijken hoe we 'liggende' provinciale middelen aan het werk kunnen krijgen voor onze samenleving. Wij willen tegelijkertijd ook nog ruimte houden voor de generaties na ons. Niet alles er nu in één keer doorheen jagen, maar zorgen dat reserves revolverend worden ingezet. Wij komen met innovatiefondsen voor het verminderen van emissies bij energie- en voedselproducties. Door, net als andere provincies, uit te gaan van een minimaal gemiddeld rendement van 2% behouden we ook voor de toekomst financiële ruimte.

Derde hefboom: stabiel beleid

Een stabiel, hoog niveau aan investeringen. Momenteel wisselt het investeringsniveau van jaar tot jaar heel sterk. Tegelijkertijd zien we dat het aantal grote nieuwe plannen aan het opdrogen is. Een robuuste ontwikkeling voor de toekomst vraagt dat de provincie blijft investeren. Uiteindelijk groeien we toe naar een exploitatiebegroting waarin jaarlijks ongeveer even veel wordt geïnvesteerd als wordt afgeschreven.

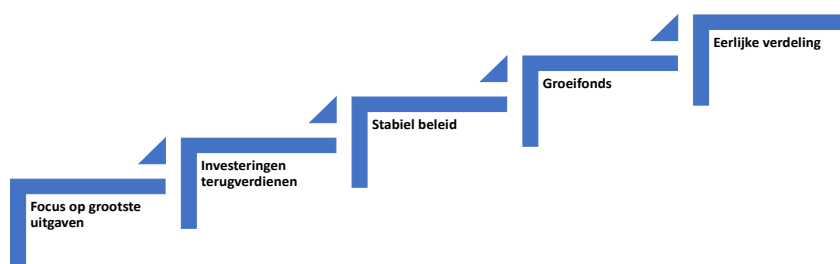
Hierdoor ontstaat een stabiel niveau waarmee de er een constante stroom aan nieuwe projecten en prioriteiten mogelijk is. Passend bij de opgave op dat moment. De organisatie en besluitvorming kan hier volledig op afgestemd worden. Hiermee verwachten we ook projecten en investeringen sneller te kunnen realiseren.

Vierde hefboom: groeifonds

De herverdeling van het provinciefonds gebruiken we om er een groeifonds van te maken. Het nieuwe fonds wordt als het aan ons ligt veel meer gebaseerd op de maatschappelijke opgaven die provincies hebben. Hierbij moeten de 'groeiprovincies' extra middelen krijgen. Deze kunnen door het Rijk gefinancierd worden uit extra opbrengsten die de groei oplevert. Aan het provinciefonds worden tijdelijke accressen toegevoegd en aan de verdeelmaatstaven worden ook dynamische maatstaven toegevoegd (groei van het aantal inwoners bijvoorbeeld).

Vijfde hefboom: eerlijke verdeling

Vergroting van het belastinggebied door invoering van een inwonerheffing in plaats van Opcenten op de motorrijtuigen. Wij vinden dat Utrecht stelling moet nemen in de discussie. Een inwonerheffing is rechtvaardiger dan motorrijtuigenbelasting (MRB), omdat iedere inwoner dan meebetaalt aan de provinciale voorzieningen en niet alleen een steeds kleinere groep autobezitters met een brandstofauto. Mocht een volgend kabinet niet beslissen tot een inwonerheffing voor provincies of een andere verruiming van het belastinggebied, dan moet het provinciefonds meegroeien. Blijven we binnen de huidige systematiek, dan is een verdere verhoging van de MRB bespreekbaar als terugvalscenario onder de strikte voorwaarde dat de meeropbrengsten ook aanwijsbaar ten goede komen aan nieuwe investeringen in infrastructuur voor auto's.

2 Programmabegroting 2023-2025

2.1 Financiële hoofdlijn

In deze toekomstbegroting zijn diverse inhoudelijke voorstellen opgenomen die moeten leiden tot een meer robuuste begroting en tot een provincie die klaar is voor de opgaven van de toekomst. De optelsom van alle voorstellen leidt tot een begroting die:

- In alle jaren structureel en reëel in evenwicht is. We hebben schijn-incidentele posten structureel gemaakt waarmee de basis meer solide is.
- Op termijn forse ruimte creëert: € 1,4 miljard voor investeringen in infrastructuur, € 100 miljoen voor een daadkrachtigere aanpak van de energietransitie en extra middelen voor versterking van de arbeidsmarkt en de economie.
- Geen verhoging van lasten. Het College van GS presenteert een begroting met een stevig positief saldo in de komende jaren. Dat is op zichzelf gunstig, maar rechtvaardig niet om de lasten te laten stijgen zoals het College voorstelt. Eerdere lastenstijgingen zijn in het licht van deze enorme onderbesteding ook achteraf niet te rechtvaardigen, in onze begroting doen we voorstellen om meer evenwicht te scheppen tussen de lasten en lusten van de provincie. Dat betekent dus een lastenverlichting van 8,5 %.
- Voor wat betreft indexeringen, rentepercentages en andere algemene uitgangspunten sluiten we aan op de uitgangspunten zoals het College van GS die hanteert en zoals die zijn vastgesteld bij de kadernota 2023-2026.

In onderstaande tabel zijn de wijzigingen van onze toekomstbegroting t.o.v. de collegebegroting op hoofdlijn samengevat. In de uitwerking van de programma's in dit hoofdstuk zijn de wijzigingen per regel opgenomen.

bedragen x € 1.000,-	Incidenteel				Structureel			
	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Omschrijving								
Saldo begroting College	13385	8895	-7657	7705	14099	25245	47891	21730
Voorstellen programma 1	760	0	0	0	505	505	505	505
Voorstellen programma 2	920	100	0	0	-1182	-581	111	111
Voorstellen programma 3	345	245	245	0	245	245	245	245
Voorstellen programma 4	-5000	-5000	-5000	-5000	2772	2912	339	339
Voorstellen programma 5	0	0	0	0	0	-1550	-2350	-3150
Voorstellen programma 7	-4000	1000	0	0	875	875	875	875
Voorstellen programma 8.	-500	-500	-500	0	-250	-900	-900	-900
Voorstellen programma 9	500	0	0	0	750	750	750	750
Voorstellen overhead	0	0	0	0	2100	2100	2100	2100
Voorstellen algemene middelen	0	0	0	0	-10728	-10728	-10728	-10728
Saldo begroting	6410	4740	-12912	2705	9186	18873	38838	11877
Totaal incidenteel en structureel	15596	23613	25926	14582				64121

Legenda:

Een "+" is een positief bedrag = voordelig saldo; besparingen leiden tot een hoger saldo en zijn "-"-bedragen

Een "-" is een negatief bedrag = nadelig saldo; extra uitgaven/intensivering leiden tot een lager saldo en zijn "-"-bedragen

2.2 Programma's begroting 2023

2.2.1 Programma 1 Ruimtelijke ontwikkeling

Wie kent er niet iemand die een woning zoekt? Het bouwen van nieuwe woningen heeft daarom onze volle aandacht. Je wilt zelf kunnen bepalen waar je woont, in de buurt van familie, vrienden of je werk. Wij doen wat nodig is om de bouw van nieuwe woningen mogelijk te maken, mét oog voor datgene wat Utrecht zo aantrekkelijk maakt.

Maar op de lange termijn spelen grote uitdagingen ten aanzien van wonen en werken waarbij wij van mening zijn dat het huidige beleid geen langdurig antwoord op heeft zoals:

- Binnenstedelijke bouwlocaties raken de komende jaren volgebouwd;
- De wegen (zowel voor auto, fiets als OV) raken vol. Zonder aanpak van nieuwe provinciale wegen en-oplossingen van bestaande knelpunten leidt dit tot vertraging van woningbouw. Zonder voldoende verkeersdoorstroming is een nieuw huis onbereikbaar;
- De openbare ruimte (de huiskamer van stad en dorp) heeft steeds meer functies te faciliteren;
- Huidige bewoners van steden en dorpen beginnen zich te verzetten tegen de afname die laatste groene binnenstedelijke stukjes groen en daarmee het verlies van woongenot in hun directe omgeving;
- De (wettelijke)eisen en aanvullende wensen die aan bouwen van woningen worden opgelegd groeien ieder jaar. Er hangen meer regels aan een huis dan aan een windmolen. Dit drukt de haalbaarheid en betaalbaarheid van bouwen van woningen en leidt tot vertraging in het bouwproces door continue afstemming over die eisen en wensen;
- Bedrijven maken plaats voor woningen, maar waar kunnen deze bedrijven heen? Er zijn te weinig nieuwe bouw mogelijkheden in de provincie.

Wij willen daarom:

Gemeenten zijn zelf aan zet waar ze willen bouwen. Dus ook als dit buiten stedelijk gebied is om binnenstedelijk groen te behouden. Dit draagt bij aan de fijne leefomgeving ook in onze dorpen en steden. Uitgangspunt is kwalitatief binnenstedelijk bouwen (gestapeld) met voldoende bereikbaarheid.

Gemeenten bepalen zelf hoe en wat ze willen bouwen. De Provincie Utrecht als ondersteuner en aanjager voor woningbouw; geen provinciale wensen, eisen en regels die beter op gemeentelijk niveau gesteld kunnen worden.

Als binnenstedelijk bedrijventerreinen worden omgevormd naar woningen geven wij 1 op 1 die verloren ruimte terug aan bedrijven. Bij voorkeur in dezelfde gemeente. Dit geeft (schuif)ruimte en zo houden wij wonen en werken dicht bij elkaar.

Regionaal programmeren kan de provincie dus beter gebruiken als input voor de provinciale taak en niet als beperking voor de opties van gemeenten. De provincie zorgt voor de aanleg van wegen, het aanwijzen van potentiële ontwikkellocaties en behoud van balans tussen wonen en werken.

Wij geven gemeenten meer ruimte om buiten stedelijk gebied te bouwen. Wij gaan op zoek naar grote uitbreidingswijken. Nu Rijnenburg (plannen maken en uitvoeren duurt 10 jaar) en in de toekomst; een nieuw dorp? Wie weet. Daarbij zijn provinciale wegen de sleutel tot buitenstedelijk bouwen. Niet het weren van de auto, maar juist ruimte bieden voor al het vervoer over de weg met (elektrische) auto, bus en fiets.

Om de focus meer te leggen op een meewerkende rol dan op de controlerende sturende rol is er een verschuiving van taken en dus inzet van personeel ter ondersteuning van gemeenten. Dit heeft het volgende effect op de begroting.

Wat gaat dat kosten?

Bedragen x € 1.000,-	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Coördinatieposten gemeentelijke ruimtelijke visies	-460							
Incidenteel extra budget voor Omgevingswet	-300							
Geen uitbreiding coördinatiepunt omgevingsbeleid					-115	-115	-115	-115
Geen coördinatieposten gemeentelijke ruimtelijke visies					-220	-220	-220	-220
Verlagen budget PARK					-170	-170	-170	-170
Voorstellen programma 1	-760	0	0	0	-505	-505	-505	-505

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

In de kadernota 2022 zijn voorstellen opgenomen voor extra uitbreiding van formatie. Met een gerichte inzet op minder regelgeving, meer vertrouwen en betere samenwerking zijn deze extra fte's niet nodig. In recente begrotingen zijn al extra middelen toegekend voor invoering van de omgevingswet. Gezien de vertraagde invoering en onduidelijkheid over die invoering is er nu geen directe noodzaak voor extra inzet. Binnen deze middelen en met een aanpak gericht op deregulering is een goede invoering uitstekend mogelijk.

De PARK heeft als gevolg van het coalitieakkoord 2019 in de begroting 2020 extra structurele financiering gekregen. Terugblikkend voldeed de oude werkwijze goed genoeg. De basisfinanciering voor de PARK is daarin geregeld en voor specifieke wensen en opdrachten kan de PARK bekostigd worden uit projectmiddelen.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

2.2.2 Programma 2 Landelijk gebied

Toegankelijkheid natuur

Onze provincie staat bekend om haar grote diversiteit aan landschappen en we moeten doen wat nodig is om dat te behouden. Het is belangrijk het groen te beschermen en tegelijkertijd in te zetten voor recreatief gebruik door onze inwoners. Sinds de coronatijd is extra duidelijk geworden hoe belangrijk de recreatiegebieden zijn voor de inwoners van onze provincie en is de druk op de bestaande recreatiegebieden zwaar toegenomen, ook daarna. Toegankelijkheid is daarom erg belangrijk!

Daarbij is, helemaal tijdens de warme zomers, duidelijk geworden dat er niet voldoende officiële zwemwaterlocaties zijn. Het is belangrijk dat de provincie actiever gemeenten adviseert en officiële zwemwater locaties aanwijst, zodat er voldoende veilig zwemwater is waar onze inwoners kunnen recreëren en verkoeling kunnen zoeken.

Leefbaarheid landelijk gebied

Het landelijk gebied staat de laatste jaren onder druk door de vele ruimtevragers en transitie in de landbouw, waardoor agrariërs in onzekerheid verkeren. Door de veranderingen in de landbouw komen meer boerderijen, stallen en schuren leeg te staan. Het is belangrijk dat daar flexibiliteit wordt geboden voor andere dan agrarische activiteiten. Bijvoorbeeld voor het realiseren van woningen op de bestaande bouwpercelen van stoppende agrarische bedrijven. Als dat niet mogelijk blijkt, is het noodzakelijk om te kijken waar sloop passend is. Op die manier kunnen ondermijnende activiteiten voorkomen worden. Omdat de aanpak op het gebied van vrijkomende agrarische bebouwing zo belangrijk is voor een leefbaar landelijk gebied, wordt voorgesteld om daar structureel middelen voor vrij te maken.

Innovatie en stikstofaanpak

Wat de VVD betreft is het duidelijk dat we de stikstofopgave alleen kunnen oplossen als we het samen doen, het is belangrijk dat iedereen aan tafel zit en dat we er samen de schouders onder zetten. Met de bestaande Utrechtse aanpak komen we al tot 97% van de opgave. Bij uitstek op onze Utrechtse boerenbedrijven is de kennis aanwezig om tot oplossingen te komen. Dat hebben ze de afgelopen jaren overtuigend laten zien door voortdurend technologisch te innoveren en zich in te spannen voor agrarisch natuurbeheer. Daarin zijn we als Utrecht echt koploper. De VVD Provincie Utrecht heeft er vertrouwen in dat boeren, natuurbeheerders en de provinciale overheid samen tot eerlijke en doelmatige oplossingen zullen komen. Dat betekent dat ook andere stikstofveroorzakers hun steentje moeten gaan bijdragen.

Maatwerk is in het proces dat voor ons ligt volgens de VVD essentieel. Dat kan in de vorm van doelgericht natuurbeheer en in de vorm van inzet van innovatieve technieken door agrariërs. Zoals bijvoorbeeld maatregelen in de stallen gericht op stikstofreductie. Boeren kunnen daarin onder andere begeleid worden door de provinciale plattelandscoaches. Deze worden, onder andere door steun van de VVD, uitgebreid en verlengd zodat elke individuele ondernemer deskundige begeleiding en advies kan krijgen. Naast innovatie kan de provincie

bijdragen door pilots te starten en initiatieven te ondersteunen. Een voorbeeld van een dergelijke pilot is de Nieuwkoopse Plassen, waarbij gekeken wordt naar de mogelijkheden van het verlesen van stikstofruimte door agrariërs.

Omdat het stikstofvraagstuk de komende jaren veel inzet blijft vragen, is het belangrijk daar structureel als provincie gelden voor vrij te maken. Vanwege de grootte van het vraagstuk is het belangrijk de beschikbare gelden vrij te maken voor daadwerkelijk stikstofreductie en niet voor andere nevendoelen in het landelijk gebied. Daarnaast zal er geld vanuit het Rijk beschikbaar komen voor de uitvoering. Voorop staat dat er allerlei oplossingsrichtingen mogelijk zijn en dat we het als onze plicht zien met alle betrokkenen mee te denken en samen tot duurzame oplossingen komen die zorgen voor gezonde natuur én een gezonde agrarische sector.

Invasieve exoten en leefbaarheid

De biodiversiteit in onze provincie staat onder druk door de (opkomst van) invasieve exoten. Zij kunnen de balans in de natuur ontwrichten en overlast voor de mens veroorzaken. Invloed van de invasieve exoten op de biodiversiteit en de leefbaarheid maakt het belangrijk dat de provincie structureel geld vrijmaakt om excessen tegen te gaan. Dit is een te grote opgave voor gemeenten en is gemeentegrens overstijgend. De provincie helpt door structureel in te zetten op het bestrijden van invasieve exoten.

Kerntaken

Als provincie moeten wij kritisch blijven op onze taakstelling. De provincie heeft als haar taak het landelijk gebied leefbaar te maken en te houden. De laatste jaren is een verschuiving zichtbaar waarin de provincie zich ook bezighoudt met de leefbaarheid in de stad, zoals met het programma Biodiversiteit in Stad en Dorp. Het is belangrijk dat de provincie de steden en dorpen niet belemmert bij hun beleidsterreinen in hun stads- en dorpskernen. Andere voorbeelden van taken die de provincie zich de laatste jaren onterecht op de hals haalt zijn pilots met betrekking tot voedselbossen en agroforestry en de Voedselagenda. Het is belangrijker dat de provincie haar prioriteit legt bij haar kerntaken en die ook naar behoren uitvoert.

Wij willen daarom:

De aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing vraagt om structurele inspanningen. Het begrotingsbedrag wordt structureel gemaakt, jaarlijks € 0,3 miljoen.

De grootste bedreiging voor biodiversiteit wordt gevormd door invasieve exoten. Wij maken de aanpak van deze invasieve exoten structureel. De rol van de provincie is vooral verbindend en als kennismakelaar. We zorgen voor kennisdeling op dit onderwerp samen met onderzoeksinstituten (WUR), gemeenten en bedrijven.

De aanpak van stikstof vraagt om structurele inspanning. Hiervoor wordt in de begroting jaarlijks € 2 miljoen opgenomen.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

Bovenstaande heeft betekenis voor de begroting:

Wat gaat dat kosten?

<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Projectleider bomen binnen bestaande formatie	-110							
Aanleg bos op provinciale grond binnen bestaand budget (5ha)	-200							
Bomen in landelijk gebied	-80							
Pilots voedselbossen/ agroforestry (geen provinciale kerntaak)	-120							
Efficiënt beheer verwilderde katten	-110							
Voedselagenda schrappen	-300							
Voedselagenda (kaderbrief 2021): geen kerntaak/ geen prioriteit		-100						
Schrappen programma Biodiversiteit in Stad en Dorp					-750	-750	-750	-750
Structurele aanpak VAB					300	300	300	300
Structureel maken stikstof aanpak					2000	2000	2000	2000
Realistisch ambitieniveau NNN					-368	-969	-1661	-1661
Voorstellen programma 2	-920	-100	0	0	-761	1074	708	1550

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

De volgende posten zijn geen kerntaak van de provincie: projectleider bomen, aanleg bos, bomen in landelijk gebied, voedselbossen, verwilderde katten, voedselagenda. Deze posten worden geschrapt. Uitgangspunt van het strategisch bosbeleid wordt een realistisch uitvoeringstempo. Daarbij past een taakstellend jaarlijks structureel begrotingsbedrag van € 16 miljoen. Het overige structurele deel dat in de collegebegroting is opgenomen, valt vrij. Incidentele aankopen en incidentele projectlasten kunnen ten laste van de reserve Programma Landelijk Gebied gebracht worden.

2.2.3 Programma 3 Bodem, water, milieu

Op dit vlak staat de provincie Utrecht de komende jaren voor een aantal grote uitdagingen zoals bodemdaling, waterbeschikbaarheid en waterkwaliteit. Op dit programma is de afgelopen jaren sprake van onderbesteding. De VVD vindt het belangrijk dat de doelen op deze vlakken wel gehaald worden.

De VVD vindt een goede waterkwaliteit belangrijk en zet daarom in op het halen van de Kaderrichtlijn Water doelen (de KRW-doelen). Voor het halen van deze doelen is 2027 een belangrijke deadline en heeft GS aangekondigd dat er een tussenevaluatie in 2024 komt. De VVD heeft, met een aantal andere partijen, GS opgeroepen niet te wachten tot 2024, maar om zo snel mogelijk in overleg te treden met de Utrechtse waterschappen, met als doel om te kijken of een bijsturing van het provinciale beleid noodzakelijk is om de KRW-doelen voor de Utrechtse waterlichamen te halen in 2027.

Er is in de provincie behoefte aan meer goedgekeurde zwemwaterlocaties. De waterkwaliteit is daar een belangrijke component in. Het is belangrijk dat de provincie actief adviseert over de oppervlaktewaterkwaliteit van (mogelijke nieuwe) zwemwaterlocaties.

De provincie heeft een belangrijke taak als bevoegd gezag en deelnemer in [twee omgevingsdiensten](#) (die efficiënter zouden kunnen samenwerken in één organisatie). Het is belangrijk dat zij die taak serieus neemt en de omgevingsdiensten in staat stelt tot een sterke organisatie uit te groeien. Een belangrijk voorbeeld is het adequaat invullen van de taak als bevoegd gezag van rioolwaterzuiveringen. Deze kunnen (stank)overlast veroorzaken en zo een prettige leefomgeving van inwoners verstoren.

Wij willen daarom:

Dat de twee omgevingsdiensten door aansturing van de provincie beter en meer gaan samenwerken. De provincie blijft voorstander van een fusie tussen beide diensten. Intensievere samenwerking moet tot een kostenbesparing leiden (op management en overhead niveau).

Zoals vaker benadrukt is, is het belangrijk dat de provincie binnen haar eigen takenpakket blijft. Het beleidsterrein van sport en bewegen is op zijn plek bij gemeenten en het Rijk, daarom hebben wij het voornemen dit programma te schrappen.

Bovenstaande heeft betekenis voor de begroting:

Wat gaat dat kosten?

<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Sport en bewegen: sport geen provinciale taak	-245	-245	-245					
Provinciaal sportakkoord (kaderbrief 2021)	-100							
Stoppen sportbeleid					-45	-45	-45	-45
Synergie omgevingsdiensten					-200	-200	-200	-200
Voorstellen programma 3	-345	-245	-245	0	-245	-245	-245	-245

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

Sport en bewegen zijn geen provinciale taak. De omgevingsdiensten kunnen wat ons betreft beter samengevoegd worden of anders beter met elkaar samenwerken. We hebben hiervoor een taakstellend bedrag opgenomen, dat beperkt is in omvang. We verwachten nog grotere synergie-effecten te kunnen realiseren.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

2.2.4 Programma 4 Energietransitie

De energietransitie is de belangrijkste opgave voor toekomstige generaties. Wij zien oplopende kosten voor energie en de maatschappelijke vraag om de klimaatopgave aan te pakken, naast de acute dreiging van buitenaf om ons af te snijden van energiebronnen. Daarom moeten we nu doen wat nodig is om leveringszekerheid te borgen en de betaalbaarheid van energie voor alle huishoudens te garanderen. Dit is in belangrijke mate een verantwoordelijkheid van de overheid en dus ook van de provincie Utrecht.

Natuurlijk staan we achter de doelen waar we ons internationaal, nationaal en regionaal aan gecommitteerd hebben. Daarbij leggen wij de nadruk op haalbaarheid en effectiviteit. Dit kan betekenen dat er versneld kan worden of hier en daar gefaseerd moet worden. De klimaatdoelstellingen zijn immers niet absoluut, maar we voelen ons verplicht om dát te doen wat nodig is.

Minstens zo belangrijk is om daar nú mee te beginnen, ook voor de langere termijn. Kernenergie, waterstof, geothermie, aquathermie, alles wat kansrijk is als oplossing voor duurzame opwek van energie en de warmtevraag, alsook opslag en transport, moeten vanaf nú volle aandacht krijgen, in relatie tot het goed benutten van de ondergrondse infrastructuur.

Ten aanzien van ontwikkellocaties voor grootschalige opwek van zon- en windenergie blijft lokaal draagvlak vooropstaan. Zonder maatschappelijk draagvlak is de kans op langdurige procedures helaas groot. Daarnaast heeft de provincie vanzelfsprekend respect voor het beleid van gemeenten. Pragmatisme moet vóór opgelegde overtuigingen komen. *“Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan.”*

Dit betekent provinciale inzet op dat wat echt tot resultaten leidt: bijdragen aan draagvlak, focus op wat er écht kan qua locaties en bronnen. De provincie kan kennis en kunde bijdragen aan innovatie. Er moet met nadruk meer focus op de middellange en lange termijn komen in het provinciale debat over verduurzaming. Het is daarbij veel belangrijker dat er straks meerdere nieuwe opties zijn, dan dat we monitoren hoe de huidige ambities precies worden ingevuld. We willen adaptief meegaan met de (on)mogelijkheden die bijdragen aan nieuwe opwek, voor de korte en lange termijn.

In januari 2023 ligt er een rapport op ons initiatief waarin helder moet worden hoe Provincie Utrecht effectief haar inzet kan vergroten om een versnelling te bereiken van de Energie Transitie: een fonds, een aandeelhouderschap of participatie bij investeringen dan wel het instellen van een warmtebedrijf.

Een belangrijk uitgangspunt is dat we meerdere bronnen van opwek en opslag/ transport zullen moeten gaan inzetten om deze crisis te boven te komen. We moeten focus gaan aanbrengen op een sluitend systeem voor onze provincie waarbij leveringszekerheid en betaalbaarheid van energie voorop staat en de zaken niet los van elkaar worden gezien.

Tot slot willen we ook inzetten op een energietransitie die bedrijvigheid en banen creëert. We zien hierbij kansen voor duurzaam ondernemerschap.

Omdat er nu geen alternatieven zijn voor de grootschalige opslag van duurzaam opgewekte energie is een CO2 neutrale energiebron nodig voor de perioden dat het niet waait en de zon niet schijnt. De enige serieuze optie daarvoor is kernenergie. Daarom moeten we waar mogelijk bijdragen aan meer kernenergie in de energiemix.

Wij willen daarom:

Haalbare locaties presenteren (inclusief participatie) met een goede balans tussen wind- en zonne-energie. We richten ons hierbij op de wens van de gemeenten en niet op inpassing van bovenaf.

Een duidelijk kader voor de ondergrondse infrastructuur, dat leidend is bij locatiekeuzes en bijdraagt aan een **sluitend systeem** voor de hele provincie.

Inzet op innovatieve schone energiebronnen met het stimuleren van kennis en kunde op dat terrein waarbij geen bronnen dogmatisch worden uitgesloten.

Bij de inzet van provinciale gelden (revolverend fonds) rekening houden met het creëren van een gelijk speelveld voor verschillende vormen van energie.

In IPO verband de lobby starten richting Den Haag voor een locatie onderzoek naar kernenergie, en focus op de start van de bouw van kerncentrales.

De energietransitie ook als stimulans gebruiken voor bedrijvigheid, maakindustrie en banen waar mogelijk.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

Bovenstaande heeft betekenis voor de begroting:

Wat gaat dat kosten?

<i>bedragen x € 1.000,-</i>	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Lange termijn inzet					-2772	-2912	-339	-339
Subtotaal	0	0	0	0	-2772	-2912	-339	-339
Storting in energiefonds Utrecht	5000	5000	5000	5000				
Voorstellen programma 4	5000	5000	5000	5000	-2772	-2912	-339	-339

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

In de conceptbegroting van het college zijn tot en met 2024 voldoende middelen voor dit programma opgenomen. Het budget daalt in de collegebegroting echter ineens met ruim 40% tussen 2024 en 2025. In deze begroting wordt uitgegaan van een geleidelijk groeiend niveau van de inzet op energietransitie. De inzet van deze middelen moet echter wel anders dan in de concept collegebegroting. Voor algemene programmakosten is in deze begroting € 6,0 miljoen structureel begroot. Daarbinnen zit ruimte voor de personele inzet (nu € 1,9 miljoen per jaar) en voor materiële lasten (nu € 3,9 miljoen per jaar). Kleinere, incidentele subsidies voegen naar ons idee niet veel toe en daar stoppen we dan ook mee. We bouwen het structurele budget in 3 stappen af, van € 8 miljoen in 2023, naar € 7 miljoen in 2024, tot € 6 miljoen in 2025 en verder. De overige middelen zijn bestemd voor het vormen van een energie-innovatiefonds. We storten in de jaren 2023 tot en met 2026 in totaal € 20 miljoen in dit fonds. In de jaren daarna laten we het fonds verder vollopen tot ca. € 100 miljoen.

De uitkomsten uit het onderzoek dat nu op ons initiatief wordt uitgevoerd, kunnen aan deze bedragen nog een nadere invulling geven. Deze € 100 miljoen is beschikbaar voor innovatie in alle vormen van emissievrije energie en eventueel leveringszekerheid die bij energie hoort. Waar mogelijk wordt dit geld revolverend ingezet.

2.2.5 Programma 5 Bereikbaarheid | Algemeen

Gaan en staan waar we willen in de provincie staat onder druk. De groei van het aantal inwoners in de provincie legt een groot beslag op de beschikbare ruimte. Mobiliteit verduurzamen vraagt om zorgvuldige afwegingen. Wij willen in samenhang doen wat nodig is: investeren in zowel een OV schaa sprong alsook in nieuwe wegen. Hiernaast hebben het oplossen van verkeersknelpunten die doorstroming en/of de leefbaarheid belemmeren, maar ook veilige fiets- en wandelroutes en moderne vervoersknooppunten onze nadrukkelijke aandacht. Verschillende vervoersvormen makkelijker combineren draagt bij aan het overbruggen van verschillen tussen stedelijke en landelijke gebieden: vlot van A naar B!

Investeren in mobiliteit is een kwestie van lange adem. Plannen maken kost veel tijd. Om over 10 jaar een weg in gebruik te kunnen nemen, moet vandaag begonnen worden met rekenen en tekenen. We willen nu al wel zeker weten dat we de infrastructuur over 10 of 20 jaar ook kunnen betalen. Dat doen we door de investeringen te activeren en af te schrijven. We laten het kapitaallastenplafond geleidelijk doorgroeien van € 38 miljoen naar € 85 miljoen in 2040. En daar beginnen we vandaag mee, zodat we ook vandaag kunnen beginnen met het maken van haalbare plannen!

Samenhang in Bereikbaarheid

Om de groei- en woningbouw ambities mogelijk te kunnen maken, is het nodig om integraal naar de bereikbaarheid te kijken. Grote investeringen zijn nodig in Hoogwaardig OV en deze kunnen niet los worden gezien van de ontwikkeling van de hele ring Utrecht en de draaischijffunctie van Utrecht voor het landelijk trein- en wegennetwerk. Voor gemeenten is aansluiting van het lokaal verkeer op het regionaal en landelijk wegennet evenals op het totale mobiliteitssysteem van groot belang. Daarom hechten we veel waarde aan goede rondwegen, maken we meer werk van op- en afritten bij snelwegen, realiseren we moderne vervoersknooppunten met voldoende parkeer- en oplaadvoorzieningen voor fiets én auto en investeren we in het oplossen van de doorstroming op het provinciaal wegennet.

Ketenmobiliteit

De werkelijke opgave gaat niet over de vraag hoe een grote hoeveelheid mensen zich op de meest efficiënte wijze kan verplaatsen, maar meer over hoe individuele reizigers kunnen worden verleid om andere vervoerskeuzes te maken. Immers, niet het middel van vervoer zou centraal moeten staan, maar de behoefte van de gebruiker. *Verleiding of gedragsverandering* ontstaat niet door beperkingen op te leggen, maar door het gecombineerde gebruik van vervoersalternatieven aan te bieden. Hierin kunnen slimme reisplanning apps, die alle gewenste informatie integreren, het denken in ketenmobiliteit ondersteunen.

Wij willen daarom:

Actieve regie voeren op publiek-private samenwerking ten behoeve van moderne vervoersknooppunten, die voldoende parkeer- en oplaadvoorzieningen bieden voor fiets en auto. Deze knooppunten maken door economische bedrijvigheid het reizen aangenaam en het nieuwe 'hybride' werken meer mogelijk.

Verbetering van verkeersknelpunten op provinciale wegen die de doorstroming en/of leefbaarheid belemmeren, zoals bij de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU), de N201 tussen Mijdrecht en Vreeland, de N229 bij Wijk bij Duurstede/Odijk en de op- en afritten bij snelwegen zoals bij Houten op de A12 en de aansluitingen van de Zuilense Ring en bij Nieuwegein op de A2.

De 'Bocht bij Mijdrecht' op de N201 *strekken* in plaats van slechts verruimen, ten behoeve van een betere bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid.

Logistieke 'duurzame' HUB's ontwikkelen ('clean energy' op Lage Weide, Laagraven en/of De Hoef bij Amersfoort).

Bovenstaande heeft betekenis voor de begroting:

Wat gaat dat kosten?

<i>bedragen x € 1.000,-</i>	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Verhogen kapitaallastenplafond						800	1600	2400
Beheer en onderhoud						750	750	750
Voorstellen programma 5	0	0	0	0	0	1550	2350	3150

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

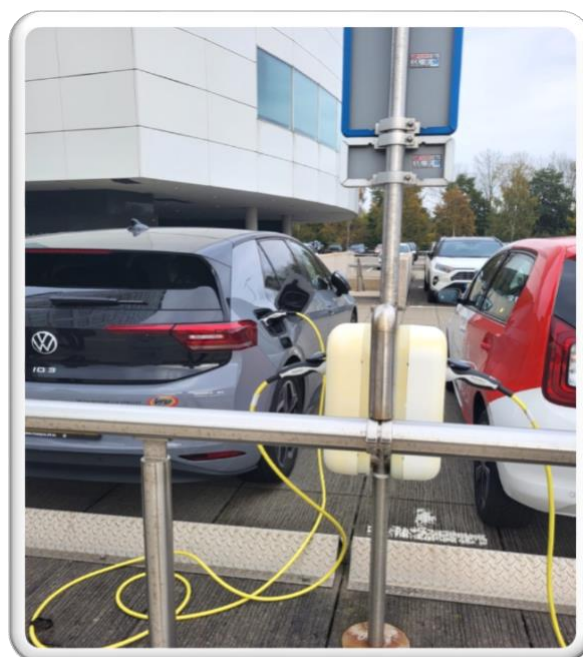
Toelichting: Toekomstige investeringen worden consequent gedekt uit kapitaallasten. In het hoofdstuk langetermijn begroting is een voorstel opgenomen om het kapitaallastenplafond in 2040 tot ca. € 85 miljoen te laten stijgen (huidig: € 38 miljoen). Uitgaand van een afschrijvingstermijn op infrastructuur van 30 jaar leidt deze toename van ruim € 45 miljoen tot een extra investeringsruimte van € 1,4 miljard. De eerste stappen op weg naar de € 85 miljoen worden in deze begroting gezet.

De ruimte wordt ingezet voor het versneld realiseren van vervoersknooppunten, voor het aanleggen van HUB's en voor het oplossen van knelpunten. Daarnaast wordt investeringsruimte gereserveerd voor de ontsluiting van Rijnenburg en voor het aanleggen van hoogwaardige busverbindingen.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

2.2.6 Programma 6 Bereikbaarheid II Openbaar vervoer

Wij stellen de keuzevrijheid van de reiziger centraal en investeren in een integraal **mobilititeitssysteem**, waarin verschillende vervoersvormen optimaal en duurzaam op elkaar aansluiten. Om te doen wat nodig is om de groei en de daarmee **samenhangende vraag naar mobiliteit** aan te kunnen is een schielsprong in Hoogwaardig OV ('snel, comfortabel en makkelijk') nodig als onderdeel van het mobiliteitssysteem van de toekomst. De betaalbaarheid van het OV blijft een aandachtspunt. De VVD is kritisch op de toekomstige haalbaarheid van grootschalige investeringen in het OV indien dit volledig afhankelijk wordt gemaakt van financiering door het Rijk. Door als provincie financieel bij te dragen, al dan niet in samenwerking met marktpartijen, willen wij een groeisprong in HOV mogelijk maken. Daarbij staan wij open voor onderzoek naar alternatieve oplossingen, houden we rekening met toekomstige mobiliteitsinnovaties en schuwen wij het maken van andere keuzes niet als de omstandigheden daarom vragen.

Gedifferentieerd en gedimensioneerd OV

De VVD is een voorstander van een goed dekkend OV netwerk; gedifferentieerd en gedimensioneerd naar het verwachte aantal reizigers. Dat betekent enerzijds bedrijfseconomische afwegingen maken tussen vraag en een gecombineerd type aanbod van HOV. Anderzijds flexibel en creatief nadenken over het strekken van buslijnen in combinatie met regionale hubs, die een belangrijke verbindende schakel kunnen vormen tussen 'streckende lijnen' en onderliggende fijnmazige lijnen met kleinere bussen.

Wij willen daarom:

Investeren in meer onderzoek naar een dubbel uitgevoerde ring ten behoeve van de Metropool Regio Utrecht voor weg- en HOV vervoer. In het algemeen nadenken over meer toepassingen van het 'Bus Rapid Transit' (BRT) concept tussen vervoersknooppunten en over nieuwere concepten als 'Autonomous Rail Rapid Transit (ART).

Investeren in bereikbaarheid van Papendorp en bereikbaarheid via Leidsche Rijn naar Rijnenburg met een keuze tussen verschillende vervoersvormen zoals bijvoorbeeld doortrekken van de lightrail trambaan of alternatieve opties.

De planvorming en realisatie van station Lunetten-Koningsweg en de realisatie oostelijke lightrailverbinding rond Utrecht schrappen en vanuit de samenhang in bereikbaarheid zoeken naar alternatieven.

Toelichting:

Ten aanzien van de begroting voor programma 6 worden in de toekomstbegroting geen financiële voorstellen gedaan. De lasten liggen vast in vervoersconcessies (die recent tijdelijk verlengd zijn) en in kapitaallasten. Dat maakt dat financiële bijsturing op dit moment niet realistisch is. De investeringen liggen vooral in de jaren na 2026. Zie verder ook de toelichting bij programma 5.

2.2.7 Programma 7 Cultuur en erfgoed

Erfgoed: benut het DNA van Utrecht voor de opgaven van nu

Hoe Utrecht is geworden wat het nu is, toont zich in de historische landschappen en de monumenten. Daar zijn we terecht met elkaar trots op en gaan we zorgvuldig mee om. We doen daar al het nodige in en hebben bijvoorbeeld een erfgoedexpert team dat meedenkt met eigenaren van monumenten. En toch missen we nog kansen. Kansen die ook het erfgoed zelf helpen.

Want onze Omgevingsvisie stelt dat erfgoed een belangrijke rol kan spelen bij maatschappelijke opgaven, zoals locaties voor wonen en werken. We weten dat gebruik de beste manier is om een monument te behouden. En we weten ook dat er in het verleden altijd een heden was; erfgoed heeft zich ontwikkeld en zal zich ook nu moeten blijven ontwikkelen om meerwaarde te bieden en onderhouden te worden. Utrecht is geen openluchtmuseum maar een Europese topregio.

Tegelijkertijd zien we in de praktijk dat (gedeeltelijke/tijdelijke) functiewijziging van monumenten vastloopt op strakke regelgeving, zelfs zonder dat sprake is van uitbreiding van de bebouwing. Bijvoorbeeld wonen met verschillende huishoudens, informele werklocaties, kleinschalige horeca en combinatie van functies. Dat is raar. We worstelen met de ruimte en de ambities om daar van gebruik te maken (wonen, werken, energie). Tegelijkertijd leggen we als overheden fors geld bij om in woon- en werklocaties te voorzien, terwijl eigenaren van monumenten vaak met moeite het hoofd financieel boven water houden. Dat moet anders kunnen, met behoud van monumentale waarden.

Om te doen wat nodig is voor onze monumenten willen we het actiever gebruik van erfgoed beleefbaar en de identiteit van onze provincie zichtbaar maken.

In de unaniem aangenomen motie “Restaureren is anticiperen (2021)” werd gevraagd de achterstand m.b.t. iconische momenten in kaart te brengen. In de Kadernota van dit jaar werd de alarmklok geluid over de achterstand in restauraties van rijksmonumenten. In de unaniem aangenomen motie “Op de schouders van onze voorouders (2022)” spraken Provinciale Staten uit deze achterstand aan te willen pakken. Gedeputeerde Staten heeft nog niet in beeld gebracht hoe (structurele) financiering daarvan er uit zou kunnen zien.

Op basis van de bijna unaniem aangenomen motie 99A “Benut het DNA van Utrecht voor de opgaven van nu (2021)”, gaan we nog steeds graag met GS het gesprek aan over de inventarisatie van obstakels die er voor eigenaren zijn om te komen tot functiewijziging/combinatie van rijksmonumenten. Met gemeenten en waterschappen kan vervolgens het gesprek worden gevoerd hoe ons erfgoed toekomst kan krijgen door een bijdrage te leveren aan de opgaven van nu door erfgoed.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

Wij willen daarom:

De VVD wil dat de Provincie Utrecht nu al een signaal afgeeft aan eigenaren serieus werk te willen maken van de restauratieachterstand en ook voor gelijktijdige verduurzaming van monumenten, door concrete plannen met eigenaren te maken. Hiervoor is het nodig budget achter de hand te hebben voor cofinanciering als elders (Rijk, Europa) middelen beschikbaar komen. Daarom willen we vooruitlopend op voorstellen van GS voor de navolgende jaren nu al een extra bedrag van 5 miljoen euro beschikbaar stellen. Als dit bedrag in 2023 niet wordt uitgegeven, dan kan het in volgende jaren benut worden.

De VVD wil dat er een gezamenlijk plan van aanpak komt van Provincie Utrecht en gemeenten. Dit plan moet obstakels voor eigenaren wegnemen m.b.t. (gedeeltelijke/ tijdelijke) herbestemming van monumenten. Daarin wordt o.a. benoemd welke rol de provincie kan spelen en waar de lobby bij het Rijk moet worden gestart voor het aanpassen van regelgeving.

In 2023 staat een herziening van de leidraad 'Behoud door ontwikkeling buitenplaats zones' op de agenda. GS wordt gevraagd deze leidraad een bredere scope te geven: een Leidraad behoud door ontwikkeling van erfgoed.

Binnen het programma Nieuwe Hollandse Waterline wordt nu ingezet op een deel van de opgaven (klimaatadaptie, energietransitie) maar niet op wonen en werken; terwijl daar de grootste spanning zit. Dat kan beter door minder groots in te zetten op klimaatadaptie en energietransitie in een gebied en in plaats daarvan vanuit bestaande programma's menskracht en geld in te zetten op de relatie met erfgoed. Daarop moet de begroting worden gewijzigd.

Bij de Kadernota heeft Provinciale Staten bij motie uitgesproken de achterstand in de restauratieopgave van rijksmonumenten weg te willen werken. Daartoe is GS in een unaniem aangenomen motie gevraagd voorbereidend werk te doen voor de financiering van de restauratieopgave. Om alvast de daad bij het woord te voegen, moet alvast in 2023 extra geld voor restauratiesubsidies beschikbaar komen. Dat kan ook helpen in de verduurzaming van monumenten.

Bovenstaande heeft betekenis voor de begroting:

Wat gaat dat kosten?

<i>bedragen x € 1.000,-</i>	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Toevoegen subsidies restauratie erfgoed	5000							
NHW incidenteel 11 miljoen (begroting 2020), binnen de kaders van afspraken met andere overheden.	-1000	-1000						
Stoppen versterken cultuurhuizen en inzet kunstbende					-750	-750	-750	-750
Cultuurparticipatie aan gemeenten laten					-125	-125	-125	-125
Voorstellen programma 7	4000	-1000	0	0	-850	-850	-850	-850

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

Binnen het programma Cultuur en erfgoed concentreert de provincie zich vanaf 2023 meer op de kerntaken. Het programma NHW wordt versoerd, binnen de afspraken die er liggen. Cultuurparticipatie e.d. liggen als taak bij de gemeenten, daar is voor de provincie geen taak weggelegd.

2.2.8 Programma 8 Economie

Werken: werk groeit mee Wij willen een provincie die doet wat nodig is voor inwoners en ondernemers met uiteenlopende talenten om te werken en te ondernemen in een veranderende economie.

Het aantal inwoners groeit de komende jaren flink. Dat vraagt om ruimte die in omvang en kwaliteit passend is voor werken en helpt bij te dragen aan versterking van economische activiteit (clusters), circulariteit (korte ketens) en minder reistijd. Dat betekent een ruimtelijk beleid dat mogelijk maakt en is ingericht op het economische karakter van gebieden. Daarmee hoeven we ook niet alles te hebben in de provincie Utrecht, maar werken over de regio- en landsgrenzen heen samen met andere gespecialiseerde clusters. En net zoals we de infrastructurele draaischijf van Nederland zijn, kunnen we ook de samenwerking met de andere regio's aanjagen.

Regionale samenwerking NL-BE-DSL Met de motie *Utrecht is geen eiland* (2020) heeft Provinciale Staten al aangegeven het initiatief te willen nemen tot samenwerking met andere regio's in Nederland, België en Duitsland. In de Economische Visie en het Statenvoorstel over de meerjarenstrategie van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht Region (ROM) schetst Gedeputeerde Staten wat op dit moment met de huidige middelen gedaan wordt aan samenwerking. Gelet op de geopolitieke situatie is het volgens de VVD van belang hierop nog sterker in te zetten. Economisch gezien, maar ook waar het gaat om bijvoorbeeld infrastructuur, onderzoek en opleidingen, kunnen delen van Nederland, Vlaanderen en Noordrijn-Westfalen gezien worden als een samenhangend gebied. De ontwikkeling naar een circulaire economie vraagt om oog voor wat op korte reisafstand met partners is te doen. Door meer samen te werken en te zien hoe regio's elkaar kunnen aanvullen en de kansen die er zijn te benutten, kunnen we samen beter inspelen op de geopolitieke bedreigingen. Zie ook paragraaf 4.4.2 van de Omgevingsvisie.

MKB-bedrijven ondersteunen In de Omgevingsvisie heeft de provincie Utrecht uitgesproken te willen samenwerken met ondernemers. Er spelen op dit moment ontwikkelingen waarvoor ook inzet van het MKB nodig is. Te denken valt aan zuiniger omgaan met grondstoffen en energie en ruimtelijke vraagstukken zoals het vinden van plaatsen voor extra woningen en het efficiënter omgaan met huidige bedrijvenlocaties. Daarvoor is het wenselijk dat het MKB lokaal en regionaal georganiseerd is. Daar zijn al goede voorbeelden van. Met budget zijn de provincie en gemeenten in staat meer MKB'ers te helpen bij zelforganisatie. Betere organisatie van ondernemers stelt ze in staat een rol pakken in de economische en maatschappelijke vraagstukken van deze tijd en bijvoorbeeld in de samenwerking met andere regio's.

Kennismakelaars MKB De ROM richt zich op de top 5000 van (innovatieve) ondernemingen en doet daarvoor goede dingen zoals zorgen dat kennis van onderzoeksinstellingen ook die bedrijven bereikt. Maar ook die andere 190.000 à 200.000 ondernemingen in het werkgebied van de ROM hebben er baat bij dat kennis en innovaties van bijvoorbeeld universiteiten, hbo's

en mbo's op een passende manier ontsloten wordt. Bijvoorbeeld met het oog op energietransities (denk aan de technische bedrijven), de stap naar een circulaire economie en omgang met tekorten op de arbeidsmarkt. Met dit budget wil de VVD (extra) capaciteit beschikbaar stellen om te zorgen dat inzichten en innovaties ook de ondernemers bereiken die niet de directe doelgroep van ROM en EBU zijn, maar hier wel baat bij hebben. Daar heeft ook de samenleving baat bij.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

Wij willen daarom:

Blijven investeren in de bereikbaarheid van werklocaties.

Het einde van transformatie van bedrijventerreinen (maakindustrie en logistiek) naar wonen is in zicht. Lage Weide en andere bedrijventerreinen moeten hun rol in de (veranderende) economie kunnen blijven vervullen en zo nodig kunnen groeien. Dat vraagt om meer samenwerken van overheden met ondernemers en ondersteunen van samenwerking tussen ondernemers daarop. Plus gesprekken daarover op de schaal van samenhangende subregio's. Bijvoorbeeld over economische ontwikkelingen: wat betekent het bijvoorbeeld als landbouwbedrijven vanwege de stikstofaanpak en energietransitie gaan stoppen/ verhuizen voor de agrofoodindustrie-clusters die we in de Provincie Utrecht hebben?

De ontwikkeling van Made in Holland in Paleis Soestdijk heeft potentie voor innovatie in de provincie Utrecht. Die is van grote waarde, want bijvoorbeeld de private R&D in onze provincie loopt achter bij die in de andere regio's. De VVD wil die potentie ontwikkelen.

De VVD wil dat de Provincie Utrecht samen met gemeenten De Bilt, Zeist en Bunnik en Utrecht en het USP een ruimtelijke ontwikkelstrategie opstelt om ook in de toekomst de economische potentie en ontwikkelkracht van het USP voor de regio in te kunnen zetten. Utrecht Science Park is van grote betekenis voor de werkgelegenheid en het economisch profiel in de regio. Op dit moment wordt voor de verhuizing/ vestiging van bedrijven samengewerkt met gemeenten De Bilt, Zeist en Bunnik. Maar voor de lange termijn zullen we moeten nadenken over hogere bouwhoogtes en uitbreiding binnen de gemeentegrenzen van Utrecht om het USP-ruimte te geven.

Binnen het stedelijk gebied is nu oog voor de informele werklocaties, inclusief functiemenging in bestemmingsplannen. Daar moeten we ook ruimhartiger voor zijn in het buitengebied waardoor bijvoorbeeld monumenten en agrarische panden makkelijker nevengebruik kunnen krijgen als kantoor/ horeca. Dat helpt ook het zakelijk toerisme: er is een kans dat een deel van de congressen en seminars online blijven; bij fysieke bijeenkomsten wordt de kwaliteit/beleving extra belangrijk. De VVD wil dat GS met gemeenten en waterschappen in kaart brengt welke obstakels er zijn en een plan van aanpak ontwikkelt. Zie programma 7.

De VVD wil meer budget vrij maken ten behoeve van de regionale samenwerking Nederland-België-Duitsland. Door meer samen te werken en te zien hoe regio's elkaar kunnen aanvullen en de kansen die er zijn te benutten, kunnen we samen beter inspelen op de geopolitieke bedreigingen. Daarvoor zijn mensen nodig die 'hands on' het initiatief kunnen nemen en contacten kunnen (helpen) leggen, en is er budget nodig voor strategie, bijeenkomsten en zo nodig handelsreizen.

De VVD wil meer budget vrijmaken ten behoeve van de ondersteuning van MKB-bedrijven. Met dit budget willen we de provincie en gemeenten in staat stellen meer MKB'ers te helpen bij zelforganisatie; te denken valt aan parkmanagement en organisaties van winkeliers. Daarbij willen we de goede voorbeelden die er al zijn middelen geven om anderen daarvan te laten leren.

De VVD wil budget vrijmaken voor Kennismakelaars MKB. Met dit budget wil de VVD (extra) capaciteit beschikbaar stellen om te zorgen dat inzichten en innovaties ook de ondernemers bereiken die niet de directe doelgroep van ROM en EBU zijn, maar hier wel baat bij hebben.

Bovenstaande heeft betekenis voor de begroting:

Wat gaat dat kosten?

bedragen x € 1.000,-	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Versterken arbeidsmarkt						500	500	500
Regionale samenwerking NL-BE-DSL					150	300	300	300
MKB-bedrijven ondersteunen	300	300	300		100	100	100	100
Kennismakelaars MKB	200	200	200					
Voorstellen programma 8.	500	500	500	0	250	900	900	900

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

In de groeisprongbrief van het college is opgenomen dat er in de verdere toekomst jaarlijks € 2,5 tot € 5 miljoen gewenst is voor de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. In deze begroting worden de eerste stappen naar een structureel, aanvullend en toereikend budget gezet.

2.2.9 Programma 9 Bestuur

De provincie ontwikkelt zich en het bestuur van de provincie ontwikkelt mee. Nieuwe werkwijzen en methoden zijn nodig om de opgaven in de toekomst goed aan te kunnen pakken. De activiteiten in programma 9 staan vooral ten dienste daarvan. De band met onze 26 gemeenten en de waterschappen is cruciaal. Voor veel van de opgaven ligt het primaat bij hen. De provincie neemt daar een meer ondersteunende rol in en heeft ook vertrouwen in lokale oplossingen die op lokaal politiek en maatschappelijk draagvlak kunnen rekenen. Onze gemeenten en waterschappen zijn een stuk dichterbij dan Brussel. Dat wordt ook zichtbaar in de verdeling van tijd en middelen.

In de begroting 2021 zijn enkele concernbrede opgaven benoemd. Enkele van deze opgaven hebben te weinig toegevoegde waarde, specifiek de sociale agenda, het ondersteunen naar een circulaire samenleving, transitie naar een klimaatneutrale samenleving. Voor die laatste twee geldt dat ze beter in de betreffende beleidsprogramma's integraal vormgegeven kunnen worden. Voor de sociale agenda geldt dat het geen provinciale kerntaak is. De bijbehorende budgetten worden anders ingezet.

Wij willen daarom:

Het ontwikkelen van strategisch meerjarenperspectief in de vorm van een 10-jarenbegroting.

Het uitvoeren van een strategische heroriëntatie op bestaande taken (wat doen we nog wel, en wat vooral niet meer).

Het ontwikkelen van adequate lobby strategieën en dossiers zodat een volgend echec zoals met de aanvraag voor het nationaal groeifonds voorkomen wordt.

Verder luisteren? Klik op deze link: [VVD PROVINCIE UTRECHT](#)

Of scan code:

Wat gaat dat kosten:

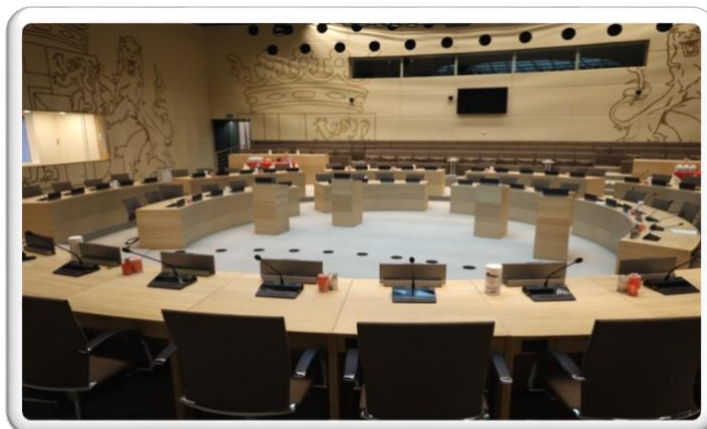
bedragen x € 1.000,-	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Sociale agenda aan gemeenten overlaten	-500							
i.p.v. Jaarlijkse feedback luisteren naar PS					-50	-50	-50	-50
Staat van Utrecht vervangen door openbare CBS-data					-200	-200	-200	-200
Verlagen begrotingspost Europa					-500	-500	-500	-500
Voorstellen programma 9	-500	0	0	0	-750	-750	-750	-750

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting
Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

De onderwerpen sociale agenda en de staat van Utrecht zijn geen kerntaken, deze posten worden geschrapt. Het college krijgt elke maand gratis feedback van 49 kritische Statenleden. Als het college daar goed naar luistert, is het budget overbodig. Voor de inzet op Europa zijn geen concrete resultaten of targets benoemd. Daarmee levert deze inzet ook geen aantoonbare meerwaarde. We verlagen het niveau van de uitgaven met € 0,5 miljoen per jaar.

2.2.10 Overzicht overhead

Binnen het overzicht overhead is er t.o.v. de collegebegroting één aanvullende prioriteit: **cybersecurity**. De kwetsbaarheid van overheden voor interstatelijke actoren en voor computercriminaliteit wordt steeds groter, ook door de grote rol die ICT in het dagelijks leven speelt. De provincie gaat investeren in cybersecurity met als doel dat Utrecht de veiligste provincie van Nederland wordt als het gaat om het beschermen van haar digitale data en vitale digitale infrastructuur.

Binnen het overzicht overhead zijn enkele algemene 'potjes' opgenomen als directiebudget, innovatiebudget etc. Voor deze potjes is geen doelstelling geformuleerd. Het adagium is: geen doel, geen plan, geen geld. De potjes worden herbestemd.

Wij willen daarom:

Investeren in cybersecurity. Doelstelling is dat Utrecht, voor wat het beschermen van haar digitale data betreft, de veiligste provincie van Nederland wordt.

Bovenstaande heeft betekenis voor de begroting:

Wat gaat dat kosten?

bedragen x € 1.000,-	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Schrappen innovatiebudget directie					-600	-600	-600	-600
Verlagen algemeen bedrijfsvoeringsbudget					-500	-500	-500	-500
Verlagen uitbreiding overheadformatie					-1000	-1000	-1000	-1000
Voorstellen overhead	0	0	0	0	-2100	-2100	-2100	-2100

Legenda:

Een "-" is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een "+" is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

De Staten hebben geen doelstelling vastgesteld voor het innovatiebudget en voor het algemene bedrijfsvoeringsbudget. Geen doelstelling, geen plan betekent geen geld. Het budget wordt geschrapt. Met het aannemen van personeel in de afgelopen periode is de bedrijfsvoering voldoende op orde gekomen. Verdere uitbreiding is nu niet nodig, als alle vacatures ingevuld zijn, moet de organisatie de taken aankunnen. Van de gevraagde uitbreiding van 15 fte kunnen er wat ons betreft 10 vervallen. Het college heeft dan de ruimte om met 5 fte nieuwe wettelijke taken/ werkzaamheden zoals de Wet open overheid op te kunnen vangen.

2.2.11 Algemene middelen

De huidige financiering van provincies kent een aantal fundamentele problemen. Dit wordt ook door IPO en BZK onderkend. In de [contourennota](#) die Minister van BZK Bruins Slot op 11 juli 2022 naar de Tweede Kamer zond, is beschreven dat er een “*goede balans tussen opgaven, taken en middelen*” moet zijn bij de financiering van (onder meer) provincies. Wij zijn het daar van harte mee eens en kijken daarbij naar de groeiopgave die bij de Provincie Utrecht ligt.

De VVD-fractie in Utrecht vindt dan ook dat het nieuwe provinciefonds gericht moet zijn op de groeiopgaven van provincies. Dit kan door toevoeging van verdeelmaatstaven op basis van groei-indicatoren. Extra groei van provincies leidt ook tot extra groei van Rijksinkomsten. Het is dan ook redelijk om een deel van deze extra Rijksinkomsten als tijdelijk accres toe te voegen aan het provinciefonds. Tot slot zijn provincies toe aan een nieuw belastinggebied. Een inwonerheffing biedt een bredere en rechtvaardiger grondslag dan de huidige opcenten. De provincie Utrecht gaat zich hiervoor actief inzetten. Hierover is door Provinciale Staten eerder een motie aangenomen die snel uitgevoerd moet worden.

Vooruitlopend op een nieuwe verdeling van het provinciefonds en een nieuwe belastinggrondslag blijft de stijging van opcenten beperkt tot ten hoogste de inflatiecorrectie. Als er financiële ruimte overblijft wordt de inflatiecorrectie achterwege gelaten of kan zelfs sprake zijn van verlaging.

Wij willen daarom:

Het provinciefonds wordt een groeifonds waarin ook groeimaatstaven zijn opgenomen. De motorrijtuigenbelasting wordt vervangen door een inwonerheffing. Deze punten brengt Utrecht in bij de discussie over de herverdeling van het provinciefonds.

Bovenstaande heeft betekenis voor de begroting:

Wat gaat dat kosten

<i>bedragen x € 1.000,-</i>	Incidenteel				Structureel			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Verlagen post onvoorzien tot € 0,1 miljoen					-1700	-1700	-1700	-1700
Opcenten op niveau 2019 (72,6)					12428	12428	12428	12428
Voorstellen algemene middelen	0	0	0	0	10728	10728	10728	10728

Legenda:

Een “-” is een besparing/bezuiniging ten opzichte van de collegebegroting

Een “+” is een extra uitgave/intensivering ten opzichte van de collegebegroting

Toelichting:

De post onvoorzien is veel te ruim bemeten. Jaarlijks houdt de provincie miljoenen over. Een vergelijking met andere provincies laat zien dat de post onvoorzien van de provincie Utrecht ruimschoots boven die van de meeste andere provincies ligt. Ruimte voor onvoorziene tegenvallers is binnen de programma's ruim voldoende voor handen. Bovendien geldt dat als de inzet van reserves terughoudender is, er ook geen ramp gebeurt als een nadelig saldo een enkele keer aan de saldireserve onttrokken moet worden.

De VVD ziet ruimte om de opcenten fors te verlagen. De onnodige en overbodige lastenstijging die deze coalitie in 2022 heeft doorgevoerd, kunnen we dus terugdraaien.

Ook de inflatiecorrecties bleken achteraf niet noodzakelijk. Al met al verlaagt de VVD de opcenten tot het niveau van 2019: 72,6 opcenten. Dit betekent een lastenverlaging van bijna 8,5%.

3 Uitwerking van de strategie en lange termijn

3.1 Beleidsinhoudelijke uitgangspunten

Het afgelopen jaar is voor de Provincie Utrecht een financieel model ontwikkeld voor de lange termijn. Aan de basis van het model liggen de ambities zoals deze in de omgevingsvisie zijn vastgesteld. Het model bestaat uit keuzes die gemaakt kunnen worden (draaiknoppen geheten) die leiden tot noodzakelijke extra uitgaven. Zoals eerder in deze toekomstbegroting al gesteld, vindt de VVD het positief dat dit model er ligt. Maar hebben we wel enkele kanttekeningen. Het model gaat voorbij aan het feit dat er ook heroverweging van huidig beleid mogelijk is, het model gaat er automatisch vanuit dat dekking alleen uit lastenverzwaring gedekt kan worden en, last-but-not-least, er worden géén keuzes gemaakt. Het ontwikkelen van het model was een goede oefening, maar nu moeten we wel doorpakken en kleur te bekennen. De VVD doet dat wel en presenteert onderstaand de keuzes die wij verstandig vinden. De keuzes zijn gebaseerd op de draaiknoppen zoals zijn opgenomen in bijlage 1 Input Financieel Model bij de Groeispromg Utrecht 2040 (PS2022PS14), opgesteld door Rebel-groep/ TwynstraGudde.

In onderstaande tabellen is een korte omschrijving opgenomen van de draaiknop zoals benoemd in die notitie (kolom Uitgangspunt groeispromg) en de keuze die de VVD maakt (kolom Keuze VVD).

Uitgangspunten groeispromg Provincie Utrecht

Wonen

Uitgangspunt groeispromg	Keuze VVD
Aandeel nieuw te bouwen woningen dat door de provincie wordt ondersteund	Provinciale rol is faciliteren, regisseren en reguleren. Inzet op grootschalige locaties. Financiering onrendabele toppen geen taak provincie.
Aandeel van de onrendabele top dat de provincie draagt	0, zie hierboven.
	De VVD gaat uit van gemiddeld 50% woningbouw in het betaalbare segment. Gedurende de periode naar 2040 monitoren we of de berekende behoefte nog wel aansluit bij de daadwerkelijke behoefte van gemeenten in aantal en in doelgroep.

Economie en gezondheid

Uitgangspunt groeisprong	Keuze VVD
Inzet laag t.a.v. arbeidsmarkt (€ 2,5 miljoen/jaar obv huidige inzet) of hoog (€ 5 miljoen/jaar)	De VVD wil fors investeren in Economisch beleid. In de toekomstbegroting groeit de begroting voor economie in totaal met meer dan 60%. We kiezen daarmee voor het scenario hoog.
Uitbouw ecosystemen en campussen laag (€ 1 miljoen/jaar obv huidige inzet) of hoog (€ 2 miljoen/jaar)	We zetten in op € 2 miljoen. VVD investeert extra in economie, de totale begroting voor Economie groeit naar € 22,1 miljoen in 2040. Binnen deze groei kunnen ook deze hoge lasten voor uitbouw van ecosystemen en campussen gedekt worden.
Intensivering en verduurzaming bestaande werklocaties laag (€ 0 / jaar vanaf 2025) of hoog (€ 8,5 miljoen/jaar vanaf 2025)	€ 30 miljoen is reeds ingezet. Eerst de resultaten afwachten voordat besloten wordt over een volgende tranche. VVD kiest vooralsnog voor het lage scenario.

Energie en klimaat

Uitgangspunt groeisprong	Keuze VVD
Ondersteuning energie- en warmtetransitie: € 10 mln. per jaar zowel in scenario laag als hoog	De VVD gaat uit van een budget ambtelijke inzet inclusief werkbudget van structureel € 6 miljoen per jaar. We geloven niet in kruimelsubsidies, maar reserveren geld voor een fonds met substantiële omvang. De huidige structurele begroting bedraagt excl. Subsidies ook € 6 miljoen, dat zou voor de taken toereikend moeten zijn.
Investering in energienetbeheerder: in scenario hoog investering van € 75 miljoen. Leidt eenmalig tot verhoging weerstandsvermogen € 19 miljoen (25% van € 75 miljoen) en tot structurele baten van € 2 miljoen per jaar.	VVD wacht het voorstel af, maar staat in beginsel niet afwijzen tegenover een investering in een netbeheerder. Omdat het voorstel nog niet ontvangen is, zijn de dividenden nog niet meegerekend in de toekomstbegroting.
Klimaatadaptatie: scenario laag € 4 miljoen per jaar, scenario hoog € 4 miljoen per jaar.	Klimaatadaptatie moet in de diverse investeringsprojecten een centrale plek krijgen. We handhaven het bedrag zoals nu in de programmabegroting is opgenomen (€ 4 miljoen)
Projectontwikkeling en innovatie: € 10 miljoen per jaar tussen 2023 en 2031 voor zowel hoog als laag.	De VVD heeft een initiatiefvoorstel ingediend om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn met een fonds of andere financiële constructies de energietransitie te ondersteunen en een impuls te geven. Vooruitlopend hierop hebben wij in onze toekomstbegroting voorgesteld om in 2023-2026 € 20 miljoen in een fonds te storten. Vanaf 2024 vullen we dit verder aan zodat in 2040 € 100 miljoen in het fonds zit (€ 5 miljoen per jaar)
CO2-reductie veenweiden: € 4 miljoen euro per jaar in scenario hoog en laag	Dekking voor CO2-reductie vindt incidenteel plaats vanuit de reserve programma landelijk gebied. Voor deze reserve is nog geen dekkingsplan vastgesteld, hiermee is ook nog niet alle ruimte ingevuld.

Natuur en Recreatie

Uitgangspunt groeisprong	Keuze VVD
Draaiknop is bijdrage die provincie levert aan de opgave van € 75 miljoen oplopend tot € 92 miljoen per jaar in 2040.	In de opgave Groen Groeit Mee zijn nu zowel keiharde, harde, zachte en 'boterzachte' plannen meegenomen. De VVD gaat uit van de keiharde en harde plannen. Dan komt de jaaropgave uit op ca. € 10 miljoen per jaar. Voor nieuwe projecten dient bekostiging vanuit projecten gevonden worden of binnen de bestaande begrotingen.

Bereikbaarheid

Uitgangspunt groeisprong	Keuze VVD
Regionale bijdrage mobiliteitstransitie: € 4,7 miljoen per jaar, geen draaiknop	Het is een utopie om te denken dat de groeisprong t.a.v. mobiliteit gerealiseerd kan worden door alleen meer gebruik te maken van OV en fiets. Wij vinden dat in samenhang geïnvesteerd moet worden in nieuwe wegen, goed OV, veilige fiets- en wandelpaden en moderne vervoersknooppunten om verschillende vervoersvormen te combineren. Wel denken we dat een groter deel van de toekomstige groei in reizigers via goed OV van A naar B gaat reizen.
Optimalisatie fietsnetwerk: € 15,3 miljoen per jaar, geen draaiknop	Fietsinvesteringen maken integraal onderdeel uit van de verruimde investeringsmogelijkheden door de door ons beoogde forse verhoging van het kapitaallastenplafond.
Optimalisatie wegennetwerk: € 12,5 miljoen per jaar, geen draaiknop	Behalve investeren in optimalisatie van het wegennetwerk voorzien wij ook in nieuwe wegeninfrastructuur om bestaande knelpunten op te lossen. Wegeninvesteringen maken integraal onderdeel uit van de verruimde investeringsmogelijkheden door de door ons beoogde forse verhoging van het kapitaallastenplafond.
Wiel met spaken:	
<ul style="list-style-type: none"> - Tramoplossing € 4 miljard investering, kosten ca. € 100 miljoen per jaar. Draaiknop aandeel provincie (basisscenario is 25%) 	Hoogwaardig OV en de ontwikkeling van vervoersknooppunten passen in het streven naar meer samenhang in bereikbaarheid. Naar gelang de dimensionering van de vraag(-ontwikkeling) willen wij bewuste bedrijfseconomische keuzes maken t.a.v. de vorm en combinatie van hoogwaardig OV (lightrail, metro, snelbus, grote bussen, kleine bussen, etc.) en de invulling van vervoersknooppunten. De benodigde groeisprong in HOV vraagt om aanvullende investeringen van het Rijk bovenop de extra investeringsruimte die wordt vrijgemaakt door het verhogen van het kapitaallastenplafond (basisscenario = 25%; uitgaande van een 50/50 verhouding van bus/tram gaan wij uit van een bedrag van € 15 miljoen voor tram en € 10 miljoen voor bus).
<ul style="list-style-type: none"> - Busoplossing € 2,5 miljard investering in bussen en hoofdwegennet, kosten ca. 	Zie hierboven, we gaan uit van € 7,5 miljoen als aandeel van de provincie.

€ 30 miljoen per jaar. Draaiknop: aandeel provincie (basisscenario is 25%)	
Overige projecten U16: € 275 miljoen totaal, € 15 miljoen per jaar. Draaiknop: aandeel provincie (33% is basisscenario)	Binnen onze toekomstbegroting is ruimte voor een provinciale bijdrage aan Infra-investeringen van in totaal € 1,4 miljard. Deze investeringen passen daarbinnen. We gaan ook uit van de 33% als basisscenario.
Overige projecten Amersfoort: € 70 miljoen totaal, € 4 miljoen per jaar. Draaiknop: aandeel provincie (33% is basisscenario)	Binnen onze toekomstbegroting is ruimte voor een provinciale bijdrage aan Infra-investeringen van in totaal € 1,4 miljard. Deze investeringen passen daarbinnen. We gaan ook uit van de 33% als basisscenario.
Overige projecten Food Valley: € 50 miljoen totaal, € 3 miljoen per jaar. Draaiknop: aandeel provincie (33% is basisscenario)	Binnen onze toekomstbegroting is ruimte voor een provinciale bijdrage aan Infra-investeringen van in totaal € 1,4 miljard. Deze investeringen passen daarbinnen. We gaan ook uit van de 33% als basisscenario.

Autonome groei kosten en nieuwe opbrengsten OV

Uitgangspunt groeispromg	Keuze VVD
2023 – 2025 € 12,5 miljoen per jaar, Vanaf 2027 elk jaar ca. € 0,75 miljoen erbij (dus oplopend tot ca. € 23 miljoen per jaar)	Wij gaan uit van een groei van de begroting die gelijke tred houdt met de groei van de provincie als geheel. Daarbij kan vergroting van het belastinggebied (inwonerheffing) leiden tot een verbreding van de belastinggrondslag en daarmee tot hogere inkomsten.

3.2 Financiële Uitgangspunten lange-termijnbegroting 2023-2035

In de uitwerking van de langetermijnbegroting zijn aannames gedaan over de toekomstige ontwikkeling van de provincie Utrecht en over de ontwikkeling van bijvoorbeeld de inkomsten. Ook zijn keuzes gemaakt hoe om te gaan met belastingen en met uitgaven. In deze paragraaf is beschreven op basis van welke financiële uitgangspunten en aannames de langetermijnbegroting is opgezet.

De volgende financiële uitgangspunten gebruiken wij voor onze toekomst begroting:

- In de groeisprongbrief gaat het College uit van een groei van de bevolking met 25% in 30 jaar. Wij gaan ook uit van deze groei, waarbij de autonome groei van baten en lasten ook afgerond 1% per jaar is. Wij nemen dit als uitgangspunt op. Bovenop de autonome groei, die meebeweegt met de groei van de bevolking, gaan wij uit van een groei van 2% van uitgaven van de provincie om de opgave die er ligt in woningbouw, bereikbaarheid, energie en emissies uit te kunnen voeren.
- We gaan ervan uit dat vanaf 2025 er in een inwonerheffing wordt ingevoerd en de provinciale opcenten op motorrijtuigenbelasting worden afgeschaft. 87% van de Utrechtse huishoudens beschikt over een auto (bron: Staat van Utrecht). Dat betekent dat bij gelijkblijvend lastenniveau de belastingopbrengsten direct met 15% zouden kunnen stijgen. Wij kiezen ervoor om deze stijging geleidelijk in te zetten, 2025-2030 elk jaar 2%, 2030-2032 elk jaar 1%. Voor autobezitters betekent dit per saldo een lastenverlichting in de periode 2025 tot 2033. Voor overige huishoudens betekent dit dat zij nog tot 2025 geen belasting hoeven te betalen.
- Mocht er anders besloten worden, dan is plan B extra financiering vanuit het provinciefonds. Plan C hebben we ook: verhoging van opcenten 1-op-1 gekoppeld aan nieuwe investeringen in wegen.
- We nemen de conceptbegroting 2023 als basis. Hierin zijn ook incidentele kosten gedekt door onttrekkingen uit reserves. Deze incidentele kosten vragen om een nieuwe afweging in de nieuwe bestuursperiode. Het uitgangspunt is dat deze dan moeten passen binnen de structurele ruimte die in onze lange-termijn begroting is aangegeven. We maken een groeisprong naar een investeringsbegroting waarin investeringen structureel gedekt zijn en incidentele middelen gebruikt worden voor zaken die ook echt incidenteel zijn.
- De ruimte onder het kapitaallastenplafond voor Wegen en OV benutten we volledig. De onderbesteding bij OV zetten we volledig in voor wegen.
- De langetermijnbegroting is gebaseerd op de bedragen zoals in de toekomstbegroting (= begrotingsvoorstel college, inclusief wijzigingen zoals deze begroting) zijn opgenomen. De bedragen vanaf 2023 zijn in constante prijzen.

3.3 Financiële vertaling lange-termijnontwikkeling baten en lasten

In onze begroting is een financiële vertaling gemaakt van de begroting zoals deze eruit komt te zien in 2040. Enkele begrotingsposten blijven gelijk, enkele begrotingsposten groeien trendmatige mee met het aantal inwoners van de provincie (ca. 1% per jaar). Ditzelfde geldt voor de inkomsten uit het provinciefonds. Verder is als uitgangspunt opgenomen dat de motorrijtuigenbelasting vervangen gaat worden door een inwonersheffing.

Zoals eerder beschreven, leidt dit tot een bredere basis voor belastingheffing en kan de provincie zonder lastenverzwaring 15% extra inkomsten genereren doordat meer huishoudens gaan bijdragen aan de financiële dekking van voorzieningen. Deze stijging gaat geleidelijk in.

De inkomsten stijgen hiermee harder dan de uitgaven. Het surplus dat hiermee ontstaat is beschikbaar voor drie posten, volgens een vaste verdeelsleutel: 12% energietransitie, 78% kapitaallasten wegen en ov, 10% economische ontwikkeling. Door scherp te kiezen, kan de provincie écht verschil maken.

Programma	Ontwikkeling	2024	%	2025	2030	2035	%	2040
1. Ruimtelijke ontwikkeling	groeit trendmatig	13500	3%	13635	14331	15062	3%	15830
2. Landelijk gebied	groeit niet	49000	13%	49000	49000	49000	10%	49000
3. Bodem, water, milieu	groeit niet	21000	5%	21000	21000	21000	4%	21000
4. Energietransitie	groeit meer dan trendmatig	7000	2%	9625	12976	15280	3%	17300
5. Bereikbaarheid I - Algemeen	groeit trendmatig	50000	13%	50500	53076	55783	12%	58629
6. Bereikbaarheid II - Openbaar Vervoer	groeit niet	113000	29%	113000	113000	113000	23%	113000
A. Groei kapitaallasten OV en algemeen	groeit meer dan trendmatig	38000	10%	49944	65190	75672	17%	84866
B. Beheer en onderhoud	30% van extra kapitaallasten			5119	11653	16145	4%	20085
7. Cultuur en erfgoed	groeit niet	18000	5%	18000	18000	18000	4%	18000
8. Economie	groeit meer dan trendmatig	13500	3%	15688	18480	20400	4%	22083
9. Bestuur	groeit trendmatig	16000	4%	16160	16984	17851	4%	18761
10. Overzicht overhead	groeit trendmatig	51000	13%	51510	54138	56899	12%	59802
Stelposten	groeit niet	1600	0%	1600	1600	1600	0%	1600
Saldo begrotingsprogramma's		391600	100%	414780	449427	475691	100%	499956
provinciefonds en overige inkomsten	groeit trendmatig	-273000	67%	-275730	-289795	-304577	64%	-320114
MRB/inwonerheffing	3% tussen 2025 en 2030, 2030-2032 2%, 2033-2040 1%	-135000	33%	-139050	-159632	-171114	36%	-179842
Saldo dekkingsmiddelen		-408000	100%	-414780	-449427	-475691	100%	-499956
Structureel saldo		16400		0	0	0		0

3.4 Financiële vertaling lange-termijnontwikkeling investeringen

De extra groei van het kapitaallastenplafond creëert veel ruimte voor investeringen in infrastructuur. In totaal ontstaat er € 1,4 miljard aan ruimte om te investeren over een periode van 17 jaar. Ofwel bijna € 100 miljoen per jaar. Van deze investeringsruimte is een deel nodig voor vervanging, levensduur verlengende renovaties en upgrades van bestaande infrastructuur. Hiervoor reserveren wij € 200 miljoen. Nu droogt de pijplijn van nieuwe projecten om Utrecht in beweging te houdend volgend jaar al op. € 1,2 miljard is beschikbaar voor nieuwe infrastructuur.

Ook hier geldt dat het programma adaptief moet zijn en periodiek getoetst moet worden aan de werkelijke ontwikkelingen. Binnen bandbreedtes ziet de verdeling van de middelen er voor de VVD als volgt uit:

	<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	Onderkant	Bovenkant	Gemiddeld
A	Vervoersknooppunten	75	125	100
B	Duurzame logistieke HUB (distributieoverslag naar emissievrije distributie voor stadscentra)	40	60	50
C	Op- en afritten	100	200	150
	Ontsluiting Rijnenburg			
	- Op- en afrit Rijksweg	50	100	75
	- Aanleg busbaan	80	120	100
	- Fietsinfrastructuur	40	60	50
	- Aanleg provinciale weg	100	150	125
D	Subtotaal Rijnenburg	270	430	350
	Regioprojecten			
	- Projecten U16, incl. NRU (33% van €275 mln)	75	105	90
	- Projecten Regio Amersfoort (33% van € 75mln)	20	40	30
	- Projecten Regio Food-Valley (33% van € 50mln)	10	30	20
E	Regioprojecten	105	175	140
F	Dubbele Ring Metropoolregio Utrecht (HOV-busbaan)	250	450	350
G	Totaal (A+B+C+D+E+F)	840	1.440	1.140

Toelichting:

Op basis van eerdere projecten zijn bandbreedtes ingeschat. De bedragen zijn reserveringen en geen projectramingen. Nadere uitwerking moet leiden tot een nauwkeurige schatting van de kosten.

Naast financiering vanuit de provincie die door de toekomstbegroting beschikbaar komt, moeten ook andere dekkingsbronnen gevonden worden. Andere partijen als de Rijksoverheid en gemeenten worden gevraagd een bijdrage te leveren. Mogelijk zijn voor onderdelen Europese subsidies te werven. Verder kunnen opbrengsten uit de ontwikkeling van Rijnenburg mogelijk een deel van de dekking opleveren.

Een systematiek van regionaal programmeren waarbij alle betrokken partijen per regio betrokken zijn (vergelijkbaar met het regionaal programmeren voor woningbouw, bedrijventerreinen) moet leiden tot een afgewogen investeringsprogramma met draagvlak en draagkracht in de provincie.

Nieuwe begrotingsbedragen 2023

Bedragen x € 1.000, -

Omschrijving	lasten	baten	saldo	storting	onttrekking	saldo	totaal
1. Ruimtelijke ontwikkeling	20114	1262	-18852	6000	780	-5220	-24072
2. Landelijk gebied	67852	5496	-62356	53015	1670	-51345	-113701
3. Bodem, water, milieu	33409	10069	-23340	3993	2345	-1648	-24988
4. Energietransitie	8000	1000	-7000	5000	400	-4600	-11600
5. Bereikbaarheid I- algemeen	89635	1275	-88360	3000	22181	19181	-69179
6. Bereikbaarheid II - openbaar vervoer	192897	37450	-155447	27834	22323	-5511	160958
7. Cultuur en erfgoed	26092	0	-26092	0	800	800	-25292
8. Economie	18216	3045	-15171	3000	1243	-1757	-16928
9. Bestuur	18574	424	-18150	0	0	0	-18150
10. Overzicht overhead	56636	4133	-52503	0	0	0	-52503
Subtotaal	531426	64154	-467272	101842	51742	-50100	-517371
Algemene dekkingsmiddelen	215	408409	408194	0	0	0	408194
Stelposten	1537	0	-1537	0	0	0	-1537
Onvoorzien	100	0	-100				
Res. Algemene middelen	0	0	0	15596	126411	110815	110815
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Totaal begroting	533278	472563	-60715	117438	178153	60715	0
Mutatie reserves	117438	178153	60715				
Begroting incl. reserves	650716	650716	0				

Ontwikkeling saldireserve

x€1.000	Begrotingsaldi		Ontwikkeling Saldireserve	
	College	Toekomstbegroting	College	Toekomstbegroting
2022	27484	15596	27484	15596
2023	34140	23613	61624	39209
2024	40234	25926	101858	65135
2025	29435	14582	131293	79717
Totaal			131293	79717

Toelichting:

Door een lager lastenniveau zijn de positieve saldi in onze toekomstbegroting lager dan die van het College. Tegelijkertijd zetten wij in onze toekomstbegroting minder in op incidentele dekking van beleidsopgaven, maar meer op structurele, langetermijnbekostiging. Daarmee blijft de bestaande reservepositie veel meer in stand en is versterken van de reservepositie ook niet direct nodig. Bij de VVD neemt de reservepositie alsnog met bijna € 80 miljoen toe in 4 jaar tijd, t.o.v. ruim € 130 miljoen bij het college. Vanuit het bedrag van € 80 miljoen kan voldoende -werkelijk- incidenteel beleid gedekt worden in de komende 4 jaar, zodat een nieuwe coalitie binnen de lange-termijnkaders eigen prioriteiten kan kiezen.

Nawoord

Politiek gaat over de dingen in de samenleving die we nodig zijn en die we samen moeten doen. Er zijn nu grote problemen in de samenleving op te lossen met elkaar: Daarom hebben we als VVD in deze toekomstbegroting andere keuzes gemaakt dan het college van GS. Keuzes die het mogelijk maken om meer woningen te bouwen, die ruimte geven aan bedrijven en die goede bereikbaarheid van onze regio ook voor de toekomst garandeert. We willen stevig investeren in mobiliteit en energietransitie en dat kán als er scherpe keuzes gemaakt worden.

De VVD Statenfractie Utrecht,

André van Schie, Odile de Man, Vincent Janssen, Baerte de Brey, Juliette van Gilse,
Arthur Kocken, Dop van Ulzen, Bob de Jager

Utrecht, 1 november 2022

